

Malmströms Jordbruks AB
Broby 206
592 92 Vadstena

Tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) till verksamhet med djurhållning på fastigheten Broby 8:1 m.fl. i Vadstena kommun (verksamhetskod 1.10-i)

BESLUT

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen lämnar Malmströms Jordbruks AB (organisationsnummer 556393-8959) tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) till verksamhet med värphöns på fastigheten Broby 8:1 m.fl. i Vadstena kommun. Tillståndet medger djurhållning med högst 98 000 platser för värphöns och 33 000 platser för unghöns.

Miljöprövningsdelegationen avslår sökandens yrkande om att det ska vara möjligt att söka dispens från samtliga villkor, samt yrkandena om möjlighet att sprida gödsel samtliga veckodagar.

Miljöprövningsdelegationen godkänner enligt 6 kap. miljöbalken den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Villkor

För tillståndet gäller följande villkor:

Allmänt

1. Om inte annat föreskrivs i villkoren nedan, ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden har angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angivit eller åtagit sig.

Gödselhantering m.m.

2. Hantering av gödselmedel ska ske på sådant sätt att läckage och spill samt olägenheter för närboende förebyggs och begränsas.
3. Lagring av flytgödsel ska ske i tät behållare under någon form av täckning, som minimerar ammoniakavgång samt förebygger och begränsar luktstörningar.
4. För att begränsa avgången av ammoniak ska lagring av fastgödsel ske på tät platta och under tak eller annan likvärdig tät täckning, som förhindrar uppfuktning och minskar vindpåverkan. På lagringsplatser som idag inte är försedda med tak ska lagring ske under tät täckning senast från och med två år efter det att tillståndet tagits i anspråk.

5. Stallgödsel och andra organiska gödselmedel (>25% ts-halt) får under perioden 1 mars – 31 oktober tillfälligtvis lagras i stuka under maximalt två veckor på det fält där spridning senare ska ske. Stukan ska läggas på en torr och jämn plats med liten risk för urlakning av gödseln. Avståndet till bostadshus, vattendrag, dike och vattentäkt ska vara minst 150 meter. Lagringsplatsen ska flyttas inom fältet vid återkommande lagring på samma fält. Tillsynsmyndigheten får medge längre tid för stukalagring om det finns särskilda skäl.
6. Spridning av gödselmedel inklusive spol- och tvättvatten samt aska ska grundas på markkartering och anpassas till grödans behov för växtsäsongen. Markkartering av spridningsarealen ska ske minst vart tionde år. En växtnäringsbalans avseende kväve och fosfor ska upprättas för verksamheten minst vart tredje år.
7. En gödslingsplan ska upprättas årligen för spridning av gödselmedel. Den utförda spridningen av gödselmedel inklusive spol- och tvättvatten samt aska ska dokumenteras avseende uppgifter om datum, skifte, typ av gödselmedel, tillförd mängd och gröda.
8. Spridning av stallgödsel och andra organiska gödselmedel ska ske under så få och koncentrerade perioder som möjligt. Spridning av stallgödsel och andra organiska gödselmedel får inte ske under lördagar, söndagar, helgaftnar och helgdagar. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från förbudet om det finns särskilda skäl.
9. Spridning av gödselmedel och bekämpningsmedel får inte ske närmare vattentäkt än 50 meter.
10. Längs vattendrag, vattenförande diken och öppna vattenytor ska det finnas ständigt bevuxna skyddszoner. Zonens bredd ska anpassas efter risken för vindavdrift och ytavrinning från fältet, men bredden får inte vara mindre än 5,5 meter. Skyddszonerna får brytas för insådd högst en gång vart femte år. Skyddszonerna ska vara gödslade och får inte besprutas med kemiska bekämpningsmedel.
11. Stallgödsel och andra organiska gödselmedel ska myllas eller brukas ned snarast möjligt och senast inom 12 timmar från spridningstillfället såvida inte spridning sker i växande gröda där myllning/nedbrukning inte är möjlig.
12. Skriftliga avtal ska upprättas för hantering av stallgödsel som inte ska spridas på mark som verksamhetsutövaren äger eller arrenderar (egen spridningsareal).
Den egna spridningsarealen samt den spridningsareal som de skriftliga avtalen omfattar ska som minst motsvara det totala behovet av spridningsareal för den mängd stallgödsel som djurhållningen ger upphov till. Vid avtal om annan användning av stallgödseln, såsom biogasproduktion, får spridningsarealen minskas i motsvarande omfattning.
13. Innan förändring av hanteringen av gödselmedel, spolvatten, tvättvatten eller aska sker ska information lämnas till tillsynsmyndigheten.

Utsläpp till vatten

14. Avspolning av maskiner, som används i växtodlingen, ska ske på sådant sätt att olägenheter för miljön förebyggs och begränsas.

Utsläpp till luft

15. Djurstallarna ska skötas på sådant sätt att avgången av ammoniak förebyggs och begränsas.

Kemikalie- och avfallsfrågor

16. Tvättvatten, som uppkommer vid rengöring av stallbyggnader, ska avledas till tät behållare. Avspolning av utrustning, som tillhör stallbyggnaderna eller som används vid rengöring av stallbyggnaderna, ska ske på tät yta och uppkommet spolvatten ska avledas till tät behållare.

Det uppsamlade vattnet får inte spridas på vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller frusen mark samt inte spridas närmare vattentäkt än 50 meter.

17. Hantering av aska ska ske på sådant sätt att olägenheter för miljön förebyggs och begränsas. Aska får då spridas på åkermark som verksamhetsutövaren brukar.
18. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras väl uppmärkta och på sådant sätt att förorening av mark och vatten inte riskeras. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras nederbördsskyddat och vid behov ska förvaringsplatsen vara försedd med påkörningsskydd. Förvaringen ska ske så att det inte föreligger någon risk att sinsemellan reaktiva föreningar kan komma samman. Kemiska produkter och farligt avfall innehållande flyktiga organiska föreningar ska förvaras i väl tillslutna behållare så att avdunstningen minimeras.

Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras inom invallat område som är beständigt mot det som förvaras där. Invallningar ska dimensioneras så att de rymmer största behållarens volym och minst 10 % av övrig lagrad volym.

Buller

19. Ljudnivån från den samlade verksamheten får inte överskrida följande värden vid bostäder:

	Klockslag	Ekvivalent ljudnivå	Momentan ljudnivå
Vardagar	07–18	50 dBA	
Lör-, sön- och helgdagar	07–18	45 dBA	
Kvällar	18–22	45 dBA	
Nattetid	22–07	40 dBA	55 dBA

Buller ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller genom närfältsmätningar och beräkningar. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra att värdena riskerar att överskridas eller när tillsynsmyndigheten bedömer det erforderligt.

Övrigt

20. Om verksamheten i sin helhet eller i någon del upphör ska detta i god tid dessförinnan anmälas till tillsynsmyndigheten. Kemiska produkter och farligt avfall ska omhändertas. Verksamhetsutövaren ska vidare utreda om verksamheten har givit upphov till föroreningar och i sådant fall också ansvara för att avhjälpandeåtgärder vidtas.
21. Kontroll av utsläppens påverkan på recipienten ska ske. Förslag till recipientkontrollprogram ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast inom tre månader från det att tillståndet har tagits i anspråk. Ett alternativ till eget kontrollprogram är att medverka i den samordnade recipientkontroll som bedrivs i länet.

Igångsättningstid

Den med tillståndet avsedda verksamheten ska ha satts igång senast den 31 december 2022 annars förfaller tillståndet. Verksamhetsutövaren ska meddela tillsynsmyndigheten när verksamheten sätts igång.

Tidigare tillstånd

När detta tillstånd tas i anspråk upphör Miljöprövningsdelegationens beslut om tillstånd enligt miljöbalken daterat 2007-10-12, dnr 551-1692-07, att gälla.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse på sätt som anges i bilaga 1.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen har genom beslut den 12 oktober 2007, dnr 551-1692-07, meddelat Malmströms Jordbruks AB tillstånd enligt miljöbalken.

Samråd

Samråd med Länsstyrelsen och Vadstena kommun genomfördes den 14 januari 2015. Samråd med de enskilda som har antagits vara särskilt berörda av verksamheten har skett genom utskick av informationsmaterial till boende inom 1 000 meter från brukningscentrum. Länsstyrelsen meddelade vid samråd att verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Allmänheten har informerats via Facebook-sidan *Vadstena! För alla som bor lever verkar mm i denna stad. Vad händer i Stan?*

Ärendets handläggning

Ansökan, med miljökonsekvensbeskrivning, har kungjorts i Motala & Vadstena Tidning samt Östgöta Correspondenten. Handlingarna har hållits tillgängliga för allmänheten i enlighet med bestämmelserna i miljöbalken.

Miljöprövningsdelegationen har genomfört remissförfarande med Länsstyrelsen Östergötland och Samhällsbyggnadsnämnden i Vadstena kommun.

Sökanden har beretts tillfälle att lämna synpunkter på de remissvar som inkommit och vad som i övrigt har tillförts ärendet.

ANSÖKAN MED YRKANDEN

Malmströms Jordbruks AB ansöker om tillstånd till djurhållning med värphöns omfattande plats för 98 000 höns och 33 000 unghöns. Ingen byggnation kommer att ske. Utökningen möjliggörs genom byte från inredda burar till frigående höns i två stallar.

I övrigt yrkar sökanden att ingen begränsning av spridningstillfällen av gödsel ska ske. I andra hand yrkar sökanden att mark som ligger mer än 200 meter från grannar undantas från begränsningar.

Sökanden yrkar att samtliga villkor i tillståndet ska vara möjliga att söka dispens ifrån.

Då det för närvarande är svårt att avgöra när de befintliga burarna behöver bytas yrkar sökanden att igångsättningstiden sätts till fem år från beslutsdatum.

SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Av ansökningshandlingarna och av vad sökanden i övrigt har angett framgår bland annat följande:

Lokalisering

Gården är belägen cirka sex kilometer söder om Vadstena. Närmaste bostad ligger på ett avstånd av cirka 500 meter från gårdscentrum.

Produktion

Sökanden bedriver idag verksamhet med djurhållning omfattande 81 000 värphöns och 28 000 unghöns. Genom att övergå från inredda burar till frigående höns i två av stallen kommer det sammanlagt finnas 98 000 platser för värphöns och 33 000 platser för unghöns.

Gödselhantering

Utgödsling sker två gånger per vecka. Gödseln skruvas eller bandtransporteras ut ur husen till respektive lagringsyta. Två gödselhus för fastgödsel ligger rakt öster om befintliga hönshus. Utöver dessa finns även en gödselplatta att tillgå som är belägen på Palsgård. Vid unghönsstallet finns ytterligare en gödselplatta. Lagringsytorna har väggar på tre eller fyra sidor. Detta minskar gödselstackens avgivande yta.

Tre brunnar för flytgödsel finns att tillgå. Gödseln skruvas till en av gödselbrunnarna. Där lagras gödseln som kletgödsel med en ts-halt på drygt 20 procent. När brunnen börjar bli full, cirka 90 procent, tillsätts vatten så att gödseln blir flytande (ts-halt cirka 10-12 procent) varpå gödseln flyttas till någon av de andra två brunnarna. Eftersom gödseln är svår att röra om och få flytande rörs bara om i ytan först. Sedan pumpas den övre delen över till nästa brunn. Därefter tillsätts ytterligare vatten till den första brunnen och processen fortsätter på detta sätt till dess att den första brunnen är tom.

Utsläpp till vatten

Vättern är slutrecipient för det vatten som avgår från fastigheten och dess spridningsarealer där huvuddelen av avvattningen sker via Mjölnaån. Mjölnaån har enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS) *måttlig* ekologisk status och *ej god* kemisk status.

Dagvatten från samtliga takytor leds i dagvattenledningar till åkermarkens dräneringssystem. Körytorna kring stallarna är grusade och har ingen speciell avvattning. Risken för förorening av detta vatten får anses som mycket liten då alla miljöfarliga ämnen och gödsel förvaras på ett tillfredsställande sätt.

Tvätt- och spolvatten från rengöring av hönsstallarna leds till befintliga gödselbrunnar. Stallarna rengörs i samband med varje ny omgång med värphöns, d.v.s. var 14:e – 15:e månad. Unghönsstallet rengörs tre gånger så ofta. Uppskattad vattenförbrukning vid tvätt beräknas till ca 150 m³ per år.

Utsläpp till luft

De utsläpp som kommer från stallarnas ventilationssystem är en blandning av olika föroreningar, men består till största delen av koldioxid och ammoniak. Ammoniak avgår även i samband med lagring och spridning av stallgödsel. En beräkning av ammoniakavgången från djurstallarna har genomförts. Enligt beräkningen avgår cirka 0,03 kilo ammoniak per djurplats och år i unghönsstallet och cirka 0,07 kilo ammoniak per djurplats och år i värphönsstallarna. Detta utsläpp ligger inom ramen för vad som accepteras för uppfyllandet av BAT-AEL för utsläpp av ammoniak till luft från varje värphönsstall.

Lukt från en djuranläggning kan orsaka besvär om den blir för stark, långvarig eller förekommer vid fel tidpunkter. Besvärande lukt uppkommer framförallt från hönsgödseln och bildas i samband med att de olika ämnena i gödseln bryts ned. Lukten sprids från stallarnas gödsellager och ventilationssystem samt vid spridning av stallgödsel.

Genom att minska luftcirkulationen över gödselplattan med ett hus kan luktavgången minskas. En viss minimiventilation av byggnaden krävs dock för att bl.a. ventileras bort fukt. Två av tre gödselplattor för fastgödsel är täckta. Gödselbrunnarna är fyra meter djupa med relativt liten diameter samt har ett stabilt svämtäcke vilket gör att luftcirkulationen över gödseln är minimal.

Kemiska produkter och avfall

Bekämpningsmedel och övriga kemikalier förvaras i speciellt, frostfritt, alltid låst och larmat utrymme. Rummet har tätt betonggolv utan avlopp och hög tröskel. Rummet används inte för några andra ändamål. Fyllning av spruta sker på biobädd i anslutning till förvaringsrummet.

En dieseltank på 10 000 liter finns. Den står placerad i tät betongbalja som rymmer 10 000 liter. Även pumpen är placerad där. Allt är inbyggt och väderskyddat och betongen fungerar även som påkörningsskydd. En oljetank till spannmålsspannan finns i pannrummet i torkbyggnaden. Tanken besiktigades senast 2013-04-24.

Petroleumprodukter i övrigt förvaras i en enskild del av traktorgaraget med gjutet golv, utan avlopp och med hög tröskel.

Farligt avfall som uppkommer inom anläggningen är olja, lösningsmedel, färg, lack, bekämpningsmedel, blybatterier och lysrör. Mängderna varierar beroende på verksamhet inom företaget. Ej använt bekämpningsmedel returneras till återförsäljaren. Transport och omhändertagande av farligt avfall sköts av Tekniska Verken eller genom egen transport till miljöstation i Vadstena. Kadaver eldas i biobränslepanna med tillstånd från Jordbruksverket.

Buller

En källa till buller är stallbyggnadernas ventilationsfläktar. Flertalet av dessa går dygnet runt. I djurskyddsföreskrifterna ställs krav på maximal ljudnivå på 65 dBA i stallbyggnaderna. Fläktarna är placerade i botten av utblåstrumman vilket medför att kontinuerligt buller från dessa kommer att ligga långt under rekommenderade gränsvärden vid fastighetsgräns eller närmsta bostad. Den bostad (gårdens egna undantagna) som ligger närmast är belägen cirka 500 meter från brukningscentrum. Enda tillfället när en ökad bullerpåverkan sker är i augusti/september då skördarbetet pågår och trafiken med traktorer och maskiner är intensiv samt spannmålsanläggningen är i full drift.

Transporter

Inom anläggningen sker den största delen av transporter med traktor. Transporter utanför anläggningen sker däremot med lastbil med eller utan släp. Alla transporter till anläggningen går via väg 919 från Vadstena eller Ödeshög. Den cirka 2 kilometer långa grusvägen mellan riksvägen och brukningscentrum är en enskild väg.

I samband med spridning och hantering av stallgödsel kommer antalet transporter till och från fastigheten att öka. I övrigt bedöms antalet tunga transporter kopplade till djurproduktionen påverkas i liten omfattning jämfört med dagsläget.

Ägg och fodertransporter sker till och från gården ett flertal gånger per vecka. Övriga transporter av kycklingar, slakthöns, utsäde etcetera sker sporadiskt under året emedan gödseln transporteras intensivt under 3-4 korta perioder under året. Huvuddelen av transporter sker dagtid utom fodertransporterna som sker alla tider på dygnet.

Resurshushållning

Företaget förbrukar både el och olja i samband med produktionen. El används i första hand till drift av ventilations- och utgödslingsanläggningar, tork och foderanläggning, packeri, kylrum och belysning. Den totala förbrukningen uppgår idag till 300 000 kWh per år och förbrukningen kommer att öka i och med den planerade utökningen.

Förbrukningen kommer dock inte att stiga proportionellt med utökningen av antalet djur då spannmålshanteringen och kringverksamheten är oförändrad. Alla lampor i stallarna har bytts ut mot LED lampor för att sänka elförbrukningen. Packeri, kycklingstall och verkstad värms med en centralpanna som eldas med träpellets eller spannmål.

Spannmålstorcken värms med olja, cirka 12 m³ årligen. På sikt kommer oljepannan att ersättas av en värmekälla som använder förnyelsebart bränsle. Företaget förbrukar även cirka 25 m³ diesel per år till drift av traktorer, tröska och övriga motordrivna fordon.

Vattenförbrukningen uppgår till cirka 20 m³ per dygn och hämtas från egen djupborrad brunn.

Kontroll av verksamheten

Verksamheten kommer att kontrolleras genom egenkontroll. Villkoren i kommande tillståndsbeslut kommer att införlivas praktiskt i de olika arbetsrutiner som finns i företaget. På så sätt kommer villkorens konkreta krav att finnas med i aktuella moment och sysslor i verksamheten. Som medlem i utvecklingsprojektet ”Odling i balans” är sökanden delaktiga i ett fortlöpande pilotarbete med att följa upp och utveckla miljöfrämjande åtgärder i jordbruksverksamheten.

Recipientkontroll sker genom medlemskap i Motala Ströms Vattenvårdsförbund.

Alternativ lokalisering

Någon alternativ plats redovisas ej då ansökan endast avser utbyte av inredning i befintliga stallar.

Nollalternativ

Om den planerade utökningen av verksamheten inte kommer till stånd avses att fortsätta med den befintliga verksamheten på fastigheten enligt gällande tillstånd.

YTTRANDEN

I inkomna yttranden i ärendet har sammanfattningsvis följande anförts med anledning av Malmströms Jordbruks AB:s ansökan.

Länsstyrelsen Östergötland avstår från att yttra sig i ärendet.

Samhällsbyggnadsnämnden i Vadstena kommun tillstyrker ansökan om utökad animalieproduktion under förutsättning att villkor om skyddsåtgärder föreskrivs liknande dem i befintligt tillstånd. Nämnden anser att det finns skäl att föreskriva villkor för spridningen av gödsel så att den generellt inte tillåts lördagar, söndagar, helgaftnar och helgdagar annat än i undantagsfall om det inte finns särskilda skäl, som tillsynsmyndigheten prövar i det enskilda fallet. Däremot bedömer miljöavdelningen att det är lämpligt och motiverat att ändra villkor om skyddsavstånd så att skyddsavståndet på minst 50 meter till bostadshus minskas vid spridning av stallgödsel.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

Malmströms Jordbruks AB har sammanfattningsvis framfört följande med anledning av inkomna yttranden i ärendet.

Sökanden vidhåller sitt yrkande om att få tillstånd att sprida gödsel lördagar och söndagar. Vadstena kommuns yttrande om ”att det finns skäl” följs inte av någon ytterligare förklaring, motivering eller hänvisning till något lagrum utan är bara en ren åsikt som bör lämnas därhän. Sökanden kan modifiera sitt yrkande till att en begränsning kan gälla vid speciella helgdagar typ Kristi Himmelsfärd, Pingst etcetera.

MILJÖPRÖVNINGSDELEGATIONENS BEDÖMNING

Sökanden har i ansökan beskrivit hur sanitärt avloppsvatten från personalutrymmen kommer att omhändertas. Denna hantering omfattas inte av prövningen. Enskilda avlopp regleras särskilt i miljöbalken och kräver tillstånd från kommunal nämnd.

Miljökonsekvensbeskrivning

Sökanden har fullgjort de i 6 kap. miljöbalken angivna skyldigheterna att genomföra samråd och att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning. Miljöprövningsdelegationen bedömer att den av sökanden ingivna miljökonsekvensbeskrivningen är av sådan beskaffenhet att den kan godkännas.

Tillåtlighet

Miljöbalkens mål och hänsynsregler m.m.

Om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas, bedömer Miljöprövningsdelegationen att den sökta verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att sökanden i tillräcklig omfattning har visat att de förpliktelser som följer av 2 kap. 1 § miljöbalken kommer att iakttas i den sökta verksamheten.

Miljö kvalitetsnormer

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten inte medför att någon av de gällande miljö kvalitetsnormerna enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477) eller förordningen (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten överskrids.

Enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS) bedöms Mjölnaån ha måttlig ekologisk status. Avgörande för bedömningen är tecken på övergödningspåverkan. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut, och de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas, kommer verksamheten inte att försvåra att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås. Mot bakgrund av detta bedömer Miljöprövningsdelegationen att verksamhetens påverkan inte på ett betydande sätt bidrar till att de nu gällande miljö kvalitetsnormerna enligt förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön inte följs.

Sammanfattande bedömning

Om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i övrigt i ansökan vidtas, bedömer Miljöprövningsdelegationen att det inte föreligger hinder mot att bevilja sökt tillstånd.

Industriutsläppsverksamhet

Verksamheten är enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250) en industriutsläppsverksamhet. Sökanden har gjort en bedömning att verksamheten med värphöns inte medför någon betydande risk för föroreningsskada och därmed är undantagen från kravet på statusrapport. Miljöprövningsdelegationen gör ingen annan

bedömning än sökanden avseende att risken är liten för att verksamheten kan medföra en föroreningskada och att en statusrapport därmed inte behöver upprättas.

Villkor m.m.

Dispens från föreskrivna villkor

Sökanden har yrkat att det ska vara möjligt att ansöka om dispens från samtliga villkor som föreskrivs i tillståndsbeslutet. Miljöprövningsdelegationen har vid tillståndsprövningen gjort en avvägning av vilka krav som är befogade att ställa för den verksamhet som ansökan avser. Syftet med villkoren är att begränsa den miljöpåverkan som verksamheten innebär. De krav som ställs genom villkoren i detta beslut bör betraktas som minimikrav som verksamheten alltid ska leva upp till. Med undantag för villkor gällande spridningstillfällen (villkor 7) bedömer Miljöprövningsdelegationen att det inte finns skäl att frånga det som föreskrivs i villkoren. Någon närmare motivering till behovet av dispens har heller inte framförts av sökanden. Yrkandet ska därför avslås.

Gödselhantering m.m.

Enligt informationsmaterialet Fjäderfärgödsel - en värdefull resurs (Jordbruksinformation nr 13 2005, Jordbruksverket) kan ammoniakavgången från fastgödsel bli stor under lagringstiden vid optimala förutsättningar för ammoniakbildning (lagom vattenhalt och hög temperatur). Därför är det viktigt att torr fastgödsel hindras från att fuktas upp under lagringstiden. I BAT-slutsatserna för intensiv uppfödning av fjäderfä och gris¹ anges att BAT (Best Available Technique) är, utöver att minska förhållandet mellan fastgödselstackens avgivande yta och dess volym, att lagra fast fjäderfärgödsel i en lada eller att täcka fastgödselstackar.

Sökanden har angivit att gödseln delvis lagras som fastgödsel och att två av tre lagringsplatser för fastgödsel, på den egna gården, är inomhus i lada. En gödselplatta finns därutöver på arrenderad mark vid Palsgård. Utgödsling uppges ske två gånger per vecka. Någon nybyggnation av ytterligare gödsellagring uppges inte vara nödvändig för att täcka behovet av lagringskapacitet för tio månaders lagring. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är viktigt att fastgödseln hålls så torr som möjligt och att vindpåverkan förebyggs för att säkerställa att avgången av ammoniak minimeras. Mot bakgrund av detta bedömer Miljöprövningsdelegationen att det bör vara en utgångspunkt att fastgödsellager ska täckas. En tät täckning kan ordnas på olika sätt och ett alternativ är presenningar som kan nyttjas flera gånger. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är skäligt att ställa krav på skyddsåtgärder i form av tät täckning för lagringen av fast stallgödsel, varför villkor föreskrivs i denna del. Då det kan behövas tid för att ta fram en lämplig täckningsmetod för de lagringsplatser för fastgödsel som idag inte är försedda med tak, bedömer Miljöprövningsdelegationen att det är skäligt att medge att lagringen på dessa platser ska ske under tät täckning först från och med två år efter det att tillståndet tagits i anspråk.

¹ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/302 av den 15 februari 2017 om fastställande av BAT-slutsatser för intensiv djuruppfödning av fjäderfä eller gris i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU

Sökanden har yrkat att det i tillståndet inte ska finnas någon begränsning av när spridning av gödsel får ske. Detta för att kunna sprida vid gynnsam väderlek så att lukt och miljöstörningar minskas. Miljöprövningsdelegationen delar sökandens uppfattning att det är en fördel att kunna utnyttja lämpliga väderförhållanden för spridningen, men bedömer samtidigt att spridning på lördagar, söndagar, helgaftnar och helgdagar bör undvikas för att minska den luktstörning som spridningen kan medföra vid dessa tider då många är lediga och vistas utomhus i större utsträckning. I tillståndet föreskrivs därför, som villkor, ett förbud mot spridning av stallgödsel och andra organiska gödselmedel under sådana dagar. Samtidigt föreskrivs att tillsynsmyndigheten ska kunna medge undantag från villkoret om det föreligger särskilda skäl. I tillståndet föreskrivs även att gödseln ska spridas vid så få och koncentrerade perioder som möjligt, för att begränsa störningen på grund av lukt. Med denna utgångspunkt bedömer Miljöprövningsdelegationen att det endast bör vara aktuellt att utnyttja möjligheten till undantag för ett fåtal dagar och att det i planeringen av odlingen bör vara möjligt att förutse under vilka perioder detta kan vara aktuellt. Inför varje sådan period kan verksamhetsutövaren, utifrån de då aktuella förutsättningarna, bedöma och motivera behovet av undantag från villkoret. Tillsynsmyndigheten kan då, i sin bedömning av om undantag ska medges, bland annat beakta vilka spridningsarealer som då är aktuella och vilken spridningsteknik som kommer att användas. Ett skäl att medge undantag bör bland annat vara om spridningen kan göras genom direktmyllning av gödseln och att gödselgivan anpassas till myllningsfårornas utrymme, vilket begränsar gödselns exponerade yta mot luften och därmed minskar ammoniakavgången och luktolägenheterna. Villkoret hindrar inte tillsynsmyndigheten från att, om förutsättningarna är lämpliga, medge ett undantag som sträcker sig över en längre period. Miljöprövningsdelegationen bedömer att sökandens andrahandsyrkande om att det inte ska föreskrivas några restriktioner gällande spridningstillfällen för mark som är belägen mer än 200 meter från grannar, inte innebär en tillräcklig skyddsåtgärd för att undvika luktstörning. Miljöprövningsdelegationen bedömer utifrån ovanstående att det är rimligt att föreskriva att det ska krävas ett medgivande från tillsynsmyndigheten för att göra undantag från förbudet mot att sprida stallgödsel och andra organiska gödselmedel under lördagar, söndagar, helgaftnar och helgdagar.

Sökanden har angett att stallgödseln delvis kommer att avyttras och att det finns avsättning för den gödsel som uppkommer. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det dels bör säkerställas att verksamhetsutövaren har tillgång till tillräcklig spridningsareal, dels att en redovisning av spridningsarealerna kan ske vid varje tillfälle. Därmed behöver det finnas skriftliga avtal för den stallgödsel som ska spridas eller på annat sätt avyttras, exempelvis för biogasproduktion. Om verksamhetsutövaren inte har skriftliga avtal som motsvarar den mängd stallgödsel som uppkommer måste djurhållningen anpassas därefter.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att tillsynsmyndigheten bör få information om verksamhetsutövaren avser att förändra hanteringen av gödselmedel, spolvatten eller tvättvatten. I detta ingår även förändring av spridningsareal.

Utsläpp till luft

Ett av de svenska miljökvalitetsmålen är ”Ingen övergödning”. Den sökta verksamheten påverkar miljökvalitetsmålet genom den ammoniak som avgår från stallgödseln. Genom

att använda bästa möjliga teknik kan ammoniakavgången begränsas. Temperatur och ventilationsstyrning har stor betydelse för hur mycket ammoniak som avgår. Villkor bör föreskrivas om att djurstallarna ska skötas på sådant sätt att avgången av ammoniak förebyggs och begränsas.

Kemikalie- och avfallsfrågor

Vatten från avspolning av utrustning som används i stallarna, samt tvättvatten från rengöring av stallar, kan innehålla beaktansvärda mängder näringsämnen. Uppsamlat spol- och tvättvatten bör även betraktas som ett avfall. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att det behövs försiktighetsmått för att förebygga påverkan på yt- och grundvatten. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är motiverat att föreskriva som villkor att tvättvatten, som uppkommer vid rengöring av stallbyggnader, ska avledas till tät behållare. Vidare bedömer Miljöprövningsdelegationen att avspolning av utrustning, som tillhör stallbyggnaderna eller som används vid rengöring av stallbyggnaderna, ska ske på tät yta och att även det spolvatten som då uppkommer ska avledas till tät behållare.

Även vid avspolning av maskiner som används i växtodlingen uppstår spolvatten som kan innehålla näringsämnen och små rester av petroleumprodukter. Sökanden har uppgett att avspolning av maskiner som används i växtodlingen sker på spolplatta som är försedd med oljeavskiljare. Miljöprövningsdelegationen bedömer att åtgärder av detta slag är värdefulla för att minska verksamhetens samlade miljöpåverkan och föreskriver därför som villkor att avspolning av maskiner som används i växtodlingen ska ske på sådant sätt att olägenheter för miljön förebyggs och begränsas.

Sökanden har angivit att spol- och tvättvatten ska spridas på åkermark. Enligt avfallsförordningen (2011:927), bilaga 2, klassas ett förfarande med markspridning av avfall som ger positiva effekter på jordbruket och ekologin som återvinning av avfall. En förutsättning för att spridningen av spol- och tvättvatten ska vara tillåtlig är därmed att den ger positiva effekter för jordbruket och ekologin. Det innebär bland annat att spridningsarealerna ska vara tillräckliga, grödan ska ha ett behov av de ämnen som finns i avfallet och att avfallet inte ska påverka markerna negativt. För att säkerställa en positiv effekt ska spridningen anpassas till grödans behov och utföras vid den tidpunkt och med sådana metoder som begränsar läckage av näringsämnen. Avfallet får inte innehålla ämnen som är skadliga för hälsa eller miljön. Ovanstående gäller även för spridning av aska på åkermark.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att det finns behov av skyddsåtgärder angående förvaring av kemikalier och farligt avfall, varför villkor föreskrivs i denna del. I övrigt regleras avfallshantering i avfallsförordningen (2011:927).

UPPLYSNINGAR

Miljöprövningsdelegationen erinrar om att meddelat tillstånd enligt miljöbalken inte befriar verksamhetsutövaren från skyldighet att rätta sig efter vad som föreskrivs i annan författning.

Enligt djurskyddsförordningen (1988:539) ska förvaringsutrymmen för bland annat djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel godkännas ur djurskydds- och djurhälsosynpunkt (förprovning). Ansökan om förprovning av djurstall görs hos Länsstyrelsen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos mark- och miljödomstolen i Växjö, se bilaga 1.

Miljöprövningsdelegationens beslut har fattats av Karin Fridell, ordförande, och Ola Lindén, miljösakskunnig. Länsstyrelsens föredragande har varit byrådirektör Karl-Martin Axelsson.

Karin Fridell

Ola Lindén

Bilagor

Beslut om kungörelsedelgivning och Hur man överklagar

Kopia till

Samhällsbyggnadsnämnden i Vadstena kommun

registrator@naturvardsverket.se (+missiv IUF)

Havs- och vattenmyndigheten

jordbruksverket@jordbruksverket.se (+missiv IUF)

Tillsyn Lst-E (via e-post)

Aktförvararen

Ordf

Sak

Handl

Delgivning

Länsstyrelsen delger detta beslut genom kungörelsedelgivning. Kungörelsen ska inom tio dagar efter dagen för detta beslut införas i **Post- och Inrikes Tidningar** samt **Motala & Vadstena Tidning** och **Östgöta Correspondenten**.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsens miljöskydds-enhet, Östgötagatan 3, Linköping och hos aktförvararen i ärendet, Kommunledningskontoret i Vadstena kommun.

Ett exemplar av kungörelsen ska översändas till kommunen, sökanden och aktförvararen för att vara tillgänglig för sakägarna.

Delgivning anses ha skett på fjortonde dagen efter dagen för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom ovan nämnda tid har införts i ovan nämnda tidningar.

Hur man överklagar

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Överklagandet ska dock skickas till Länsstyrelsen. Överklagandet skickas med vanlig post till **Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping** eller med e-post till **miljo.ostergotland@lansstyrelsen.se**

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **29 november 2017**. Om överklagandet har kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna i ärendet till Mark- och miljödomstolen.

I överklagandet ska ni ange vilket beslut som överklagas och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ange även namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress.

Om ni behöver fler upplysningar kan ni vända er till Länsstyrelsen.